

JAARREKENING 2012

Hogeschool HAS Den Bosch

Het leggen van verbindingen...

Inhoudsopgave

Geconsolideerde jaarrekening

Bedrijfsgegevens	5
Balans per 31-12-2012	7
Staat van baten en lasten 2012	9
Kasstroomoverzicht	11
Grondslagen voor de jaarrekening	13
Toelichting op de geconsolideerde balans	17
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2012	23
Analyse van het resultaat	29
Overzicht verbonden partijen	31

Bijlages

1. Specificatie EZ projecten 2012	33
2. Bezoldiging bestuurders en toezichthouders	35

Enkelvoudige jaarrekening

Balans Hogeschool HAS Den Bosch per 31-12-2012	37
Staat van baten en lasten 2012 Hogeschool HAS Den Bosch	39

Overige gegevens

Voorstel tot bestemming van het resultaat	43
Gebeurtenissen na balansdatum	45
Goedkeuring door Bestuur en Raad van Toezicht	47
Controleverklaring	49

Bedrijfsgegevens

Gegevens over de rechtspersoon

Naam : Stichting HAS Den Bosch
Adres : Onderwijsboulevard 221
Vestigingsplaats : 5223 DE 's-Hertogenbosch
Postadres : Postbus 90108, 5200 MA 's-Hertogenbosch
BRINnummer : 21CW
Telefoonnr. : 073-6923600
E-mailadres : has@has.nl
Internetsite : www.hashogeschool.nl
Bevoegd gezag nr. : 40205
Naam contactpersoon : L.G.M. van der Pol
Telnr. contactpersoon : 073-6923620
E-mailadres contactpersoon : L.vdpol@has.nl
Kamer van Koophandelnummer : 41084408

Gegevens over de geconsolideerde rechtspersoon

Naam : Stichting HAS Kennis Transfer
Adres : Onderwijsboulevard 221
Vestigingsplaats : 5223 DE 's-Hertogenbosch
Postadres : Postbus 90108, 5200 MA 's-Hertogenbosch
Telefoon : 073-6923637
E-mailadres : Haskennistransfer@has.nl
Internetsite : www.haskennistransfer.nl
Naam contactpersoon : L.G.M. van der Pol
Telnr contactpersoon : 073-6923620
E-mailadres contactpersoon : L.vdpol@has.nl
Kamer van Koophandelnummer : 41086191

Bestuurder van beide rechtspersonen:

Drs. D.J. Pouwels, voorzitter van het College van Bestuur
Ir. J.C.A.M. Denissen, per 1-4-2012 lid van het College van Bestuur
Ir. F.M. Praasterink, per 1-4-2012 lid van het College van Bestuur)

Geconsolideerde balans HAS Den Bosch per 31 december 2012

(Bedragen x €1.000, balans na resultaatbestemming)

	31-12-2012	31-12-2011	
Vaste activa			
1.2	Materiële vaste activa	18.616	17.711
1.3	Financiële vaste activa	477	477
	<u>Totaal vaste activa</u>	<u>19.093</u>	<u>18.188</u>
Vlottende activa			
1.5	Vorderingen	2.459	1.966
1.7	Liquide middelen	4.645	8.532
	<u>Totaal vlottende activa</u>	<u>7.104</u>	<u>10.498</u>
	<u>Totaal Activa</u>	<u>26.197</u>	<u>28.686</u>
2.1	Eigen vermogen	11.320	12.685
2.2	Voorzieningen	2.364	2.239
2.3	Langlopende schulden	4.226	4.931
2.4	Kortlopende schulden	8.287	8.831
	<u>Totaal Passiva</u>	<u>26.197</u>	<u>28.686</u>

Geconsolideerde staat van baten en lasten 2012

(Bedragen x €1.000)

	Werkelijk 2012	Begroot 2012	Werkelijk 2011
3. Baten			
3.1 Rijksbijdragen EZ	21.839	22.262	20.194
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies	0	0	0
3.3 Collegegelden	3.622	3.745	3.298
3.4 Baten werken in opdracht van derden	3.936	4.316	4.381
3.5 Overige baten	493	332	700
	<u>29.890</u>	<u>30.655</u>	<u>28.573</u>
4. Lasten			
4.1 Personeelslasten	21.761	21.767	19.175
4.2 Afschrijvingen	1.440	1.728	1.385
4.3 Huisvestingslasten	1.974	1.811	1.928
4.4 Overige lasten	6.078	6.617	6.643
5. Financiële baten en lasten	2	35	-92
	<u>31.255</u>	<u>31.958</u>	<u>29.039</u>
Totaal resultaat	<u>-1.365</u>	<u>-1.303</u>	<u>-466</u>

Kasstroomoverzicht

(Bedragen x €1.000)

	2012	2011
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
Resultaat	-1.365	-466
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	1.440	1.385
- mutaties voorzieningen	124	83
	<u>1.564</u>	<u>1.468</u>
Veranderingen in vlottende middelen:		
- voorraden	0	0
- vorderingen	-493	-213
- kortlopende schulden	-544	-909
	<u>-1.037</u>	<u>-1.122</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	<u>-838</u>	<u>-120</u>
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		
Investerings in materiële vaste activa	-2.344	-4.550
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0
Financiële vaste activa	0	0
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	<u>-2.344</u>	<u>-4.550</u>
<u>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>		
Aflossing langlopende schulden	-705	-265
Nieuw opgenomen leningen	0	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>-705</u>	<u>-265</u>
Mutatie liquide middelen	<u>- 3.887</u>	<u>- 4.935</u>
Beginstand liquide middelen	8.532	13.467
Mutatie	<u>- 3.887</u>	<u>- 4.935</u>
Eindstand liquide middelen	<u>4.645</u>	<u>8.532</u>

Grondslagen voor de jaarrekening

Waardering van activa en passiva

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij hieronder anders is vermeld.

Consolidatie

In dit verslag is Stichting HAS KennisTransfer volledig geconsolideerd. Voor de enkelvoudige balans en exploitatierekening van Hogeschool HAS Den Bosch zijn dezelfde waarderingsgrondslagen gehanteerd als voor de geconsolideerde jaarrekening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met de afschrijving op basis van economische levensduur.

Onder de materiële vaste activa vallen de onderstaande posten:

1. Gebouwen
De gebouwen betreffen de opstallen aan de Onderwijsboulevard.
Afschrijving op het pand geschiedt in 30 jaar.
2. Schooltuincomplex
Dit complex wordt afgeschreven in 15 jaar.
3. Terreinen
Hiermee bedoelen we het terrein aan de Onderwijsboulevard.
4. Inventaris en apparatuur
Deze post is gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met de afschrijving op basis van de verwachte economische levensduur. Het betreft hierbij inventarisgoederen waarvan de aanschaffingsprijs boven € 1.000 ligt.
Voor de afschrijving van inventaris worden verschillende afschrijvingstermijnen aangehouden afhankelijk van de verwachte economische levensduur van het inventarisgoed. De volgende afschrijvingstermijnen worden aangehouden:
 - Computerapparatuur en a.v. middelen : 3 tot 5 jaar
 - Algemene inventaris en meubilair : 5 tot 20 jaar
 - Inventaris en inrichting laboratoria : 5 tot 12 jaar

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn opgenomen tegen verkrijgingprijs. Dit betreffen lidmaatschapbewijzen van de Bio-based productontwikkelingscoöperatie U.A en Rabobank Ledencertificaten.

Vorderingen en liquide middelen

De vorderingen en liquide middelen zijn opgenomen tegen nominale waarde. De liquide middelen zijn naast de reguliere courantrekeningen bij banken verdeeld over verschillende spaarrekeningen.

Eigen vermogen

In het eigen vermogen is het resultaat over 2012 verwerkt. Het eigen vermogen bestaat uit een algemene reserve en een bestemmingsreserve privaat, zijnde de algemene reserve van Stichting HAS Kennis Transfer.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn onderverdeeld in 2 categorieën:

1. Personeelsvoorzieningen
Hierin zijn opgenomen:
 - Voorziening inzake uitkeringen voor jubilea, deze voorziening is opgenomen tegen contante waarde met een rente voet van 4%;
 - Voorziening voor wachtgeldverplichtingen, deze voorziening is opgenomen tegen nominale waarde;
 - Voorziening personeel, in deze voorziening worden overige personele verplichtingen meegenomen.
2. Overige voorzieningen
Hierin zijn opgenomen:
 - Voorziening groot onderhoud: Jaarlijks wordt een bedrag gedoteerd aan de voorziening groot onderhoud op basis van het meerjarenonderhoudsplan. De werkelijke kosten worden jaarlijks ten laste van de voorziening gebracht.
 - De voorziening bodemverontreiniging is gebaseerd op een vermeend risico op vervuilde grond dat zich bevindt aan de locatie Baden Powellstraat.
 - Onder de risicovoorziening is een voorziening opgenomen in verband met btw risico's.

Pensioenverplichtingen

Voor HAS Den Bosch geldt dat de pensioenverplichtingen worden gefinancierd door afdrachten aan het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Voor HAS KennisTransfer geldt dat de pensioenverplichtingen worden afgedragen aan een bedrijfspensioenverzekeraar, te weten Delta Lloyd. Voor beide geldt dat de pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de

"verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering", In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premies als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Kortlopende schulden

Onder de kortlopende schulden zijn de volgende posten opgenomen:

1. De aflossingsverplichtingen voor het komende jaar met betrekking tot de langlopende leningen.
2. De vooruitontvangen termijnen OHW, dit betreft het saldo van vooruit ontvangen bedragen inzake onderhanden projecten bij voornamelijk HAS Kennis Transfer.
3. De vooruitontvangen subsidies EZ, dit betreffen vooruit ontvangen bedragen met betrekking tot nog niet (volledig) uitgevoerde projecten bij HAS Den Bosch. De in deze projecten reeds geïnvesteerde kosten zijn opgenomen in de exploitatierekening.

Bepaling van het exploitatiesaldo

Alle baten en lasten zijn gebaseerd op het toerekeningbeginsel en het realisatiebeginsel.

Zoals in de toelichting op de exploitatierekening wordt vermeld sluiten de rijksbijdragen aan bij het jaaroverzicht 2012, dat ontvangen is van het ministerie.

De overige subsidies EZ, post 3.1.2., en de overige overheidsbijdragen, post 3.2.2. betreffen de middelen besteed aan de uitvoering van diverse projecten. Zie de projectspecificaties als bijlagen in deze jaarrekening.

Post 3.4 Baten werken in opdracht van derden betreft de projecten in het verslagjaar van Stichting HAS kennis Transfer en de besteding van overige subsidies in HAS hogeschool projecten.

Rapporteringvaluta

Deze jaarrekening is opgesteld in euro's.

Richtlijnen

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig RJ 660 Onderwijsinstellingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31-12-2012

(Bedragen x €1.000)

1. Activa

Vaste Activa

	1.2.1.1 gebouwen	1.2.1.2 terreinen	1.2.2.1 inventaris hogeschool has den bosch	1.2.2.2 inventaris HAS Ken- nis transfer	totaal
--	---------------------	----------------------	--	--	--------

1.2 Materiële vaste activa

Aanschafprijs t/m 2011	21.383	1.147	9.341	308	32.179
Cummatieve afschrijvingen t/m 2011	7.910	0	6.278	280	14.468
Boekwaarde per 01-01-2012	13.473	1.147	3.063	28	17.711
Investerings in 2012	1.024	0	1.314	6	2.344
Desinvesteringen in 2012	0	0	0	0	0
Afschrijvingen in 2012	-684	0	-742	-13	-1.439
	13.813	1.147	3.635	21	18.616
Aanschafprijs per 31-12-2012	22.407	1.147	10.655	314	34.523
Cummatieve afschrijvingen t/m 2012	8.594	0	7.020	293	15.907
Boekwaarde per 31-12-2012	13.813	1.147	3.635	21	18.616

1.3 Financiële vaste activa

	boekwaarde 1-1-2012	investerings en verstrekte leningen	desinvest- eringen en afgeloste leningen	resultaat deelneming	boekwaarde 31-12-2012
1.3.2 Deelneming BPOC	75	0	0	0	75
1.3.6 Rabobank ledencertificaten	402	0	0	0	402
Financiële vaste activa	477	0	0	0	477

De koerswaarde van de Rabobank Ledencertificaten bedraagt per 31-12-2012 € 398.400.

De Rabobank ledencertificaten voldoen niet volledig aan de regeling beleggen en belenen. Gezien de goede relatie met de Rabobank, de beperkte waarde van de effecten en de kredietwaardigheid van de Rabobank wenst de Hogeschool HAS Den Bosch de ledencertificaten te behouden.

31-12-2012

31-12-2011

1.5 Vorderingen

1.5.1	Debiteuren	672	691
1.5.2	Vorderingen EZ	0	284
1.5.5	Collegegelden	1.234	719
1.5.7	Overige vorderingen	268	108
1.5.8	Overlopende activa	516	422
1.5.9	Af: voorziening voor oninbaarheid	-231	-258
	<u>Vorderingen</u>	<u>2.459</u>	<u>1.966</u>

Uitsplitsing vorderingen:

1.5.7.1	Personeel	0	0
1.5.7.2	Overige	268	108
	<u>Overige vorderingen</u>	268	108

1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	24	28
1.5.8.2	Verstreckte voorschotten	8	5
1.5.8.3	Overige overlopende activa	484	389
	<u>Overlopende activa</u>	516	422

1.5.9.1	Stand per 1-1	258	258
1.5.9.2	Onttrekking	27	0
1.5.9.3	Dotatie	0	0
	<u>Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid</u>	231	258

1.7 Liquide middelen

1.7.1	Kasmiddelen	4	22
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	4.641	8.510
	<u>Liquide middelen</u>	4.645	8.532

2. Passiva

2.1 Eigen vermogen

	stand per 1-1-2012	resultaat 2012	overige mutaties	stand per 31-12-2012
2.1.1 Algemene Reserve	12.245	-1.138	0	11.107
2.1.3 Bestemmings reserve privaat	440	-227	0	213
<u>Eigen Vermogen</u>	12.685	-1.365	0	11.320

2.2 Voorzieningen

	stand per 1-1-2012	dotaties in 2012	onttrekkingen in 2012	stand per 31-12-2012	kortlopend deel < 1 jaar	langlopend deel > 1jaar
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	656	218	237	637	185	452
2.2.3 Overige voorzieningen	1.583	381	237	1.727	607	1.120
<u>Voorzieningen</u>	2.239	599	474	2.364	792	1.572

2.3 Langlopende schulden

	stand per 1-1-2012	aangegane leningen in 2012	aflossingen in 2012	stand per 31-12-2012	looptijd > 5 jaar	rentevoet
2.3.3 Rabobank 's Hertogenbosch	1.645	0	123	1.522	1.522	5,15
2.3.3 Rabobank 's Hertogenbosch	1.551	0	142	1.409	1.409	4,72
2.3.4 EZ lening	2.000	0	440	1.560	0	nvt
	5.196	0	705	4.491		
Aflossingsverplichting in t+1	265			265		
<u>Totaal langlopende schuld</u>	4.931			4.226		

Voor de langlopende leningen is een positieve en negatieve hypotheekverklaring afgegeven voor de bij de hogeschool in eigendom geregistreerde grond. Tevens is er ten behoeve van de langlopende leningen jegens de bank als zekerheid gesteld de verpanding van huidige en toekomstige inventaris exclusief informatica. De lening EZ betreft het verplichtingnummer 1400006190. Voor een bedrag van € 440.000 is deze lening ingezet ter dekking van het exploitatiesaldo in verband met de groei. De terugbetalingsverplichting hiervan is opgenomen in de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

31-12-2012

31-12-2011

2.4 Kortlopende schulden

2.4.1	Kredietinstellingen	265	265
2.4.2	Vooruitontvangen termijnen Onderhanden Werk	-128	428
2.4.3	Crediteuren	1.278	1.261
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.126	805
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	275	228
2.4.9	Overige kortlopende schulden	745	278
2.4.10	Overlopende passiva	<u>4.726</u>	<u>5.566</u>
	<u>Kortlopende schulden</u>	<u>8.287</u>	<u>8.831</u>

Uitsplitsing kortlopende schulden:

2.4.7.1	Loonheffing	924	735
2.4.7.2	Omzetbelasting	<u>202</u>	<u>70</u>
	<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	<u>1.126</u>	<u>805</u>
2.4.9.1	Werk door derden	0	0
2.4.9.2	Overige	<u>745</u>	<u>278</u>
	<u>Overige kortlopende schulden</u>	<u>745</u>	<u>278</u>
2.4.10.1	Vooruitontvangen college- en les gelden	2.733	2.411
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidies EZ geormerkt	1.299	2.416
2.4.10.5	Vakantiegeld en –dagen	692	566
2.4.10.8	Overige	<u>2</u>	<u>173</u>
	<u>Overlopende passiva</u>	<u>4.726</u>	<u>5.566</u>

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Baden Powellstraat

In verband met de verkoop van de locatie Baden Powellstraat is jegens de koper begin 2003 een bankgarantie afgegeven voor € 500.000,00 ter dekking van het risico van vervuiling van de grond.

Aansluitovereenkomst

Als gevolg van de aansluitovereenkomst tussen Stichting Waarborgfonds HBO en HAS Den Bosch is een bankgarantie afgegeven van € 74.873,74. HAS Den Bosch heeft geen leningen geborgd bij Stichting Waarborgfonds HBO.

Helicon

Aan Helicon is eind 2007 een stuk grond in erfpacht gegeven ten behoeve van realisatie van nieuwbouw van een schoolgebouw en aanverwante ruimte.

Leasecontracten

Per ultimo balansdatum zijn er leasecontracten afgesloten voor 8 personenauto's met een totale fiscale waarde van € 296.628. Er is één leasecontract met een looptijd van 3 jaar, één met een looptijd van 5 jaar en de overige contracten hebben een looptijd van 4 jaar. De totale leaselast, exclusief btw, per jaar is € 68.944.

Notitie Helderheid

Met betrekking tot onze reguliere door de overheid bekostigde onderwijs programma's zijn:

- geen onderwijsactiviteiten uitbesteed;
- geen Rijksbijdragen geïnvesteerd in private activiteiten;
- geen uitwisselingsovereenkomsten met andere instellingen gesloten;
- geen maatwerktrajecten georganiseerd voor bedrijven of organisaties.

Beleggen en Belenen

De Rabobank ledencertificaten voldoen niet volledig aan de regeling beleggen en belenen. Gezien onze goede relatie met de Rabobank, de beperkte waarde van de effecten en de kredietwaardigheid van de Rabobank wensen wij deze ledencertificaten te behouden.

Huur Duhamel

Vanaf 1 augustus 2010 huurt Hogeschool HAS Den Bosch een deel van het gebouw Duhamel. Dit is wegens ruimtegebrek als gevolg van de groei.

Lening EZ

Als gevolg van de groei van de HAS heeft het Ministerie van EZ een faciliteit toegekend in de vorm van een lening (zie post 2.3 in de balans). Voor een bedrag van €440.000 is deze faciliteit gebruikt ter dekking van een deel van de negatieve exploitatie.

Op deze lening rust een terugbetalingsverplichting welke is vastgelegd in een overeenkomst met het Ministerie.

Huur contract HAS Venlo

In oktober 2012 is een huurovereenkomst aangaan voor de huur van een pand in Venlo. Dit voor de nieuwe vestiging van de HAS in Venlo die in september 2013 van start gaat. Het

huurcontract loopt van 1 maart 2013 tot en met 31 augustus 2023. Er is een opzegtermijn van 12 maanden. De huurprijs op jaarbasis bedraagt €271.150.

Overige contracten

Voor de levering van energie zijn contracten afgesloten tot en met 2014. Voor het schoonmaakonderhoud is per 1 september 2012 een contract afgesloten met ABC Uden voor de duur van 3 jaar (eindigt van rechtswege op 31 augustus 2015).

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2012

(Bedragen x €1.000)

	Werkelijk 2012	Begroot 2012	Werkelijk 2011	
<u>BATEN</u>				
3.1	Rijksbijdragen			
3.1.1	Rijksbijdrage EZ	17.179	16.929	15.947
3.1.2	Overige subsidies EZ	4.660	5.333	4.247
	<u>Rijksbijdragen</u>	<u>21.839</u>	<u>22.262</u>	<u>20.194</u>

De hierboven weergegeven rijksbijdrage EZ sluit aan bij de Rijksbijdrage brief dd 18-12-2012. De post overige subsidies EZ betreffen de bestedingen van diverse EZ subsidies gedurende kalenderjaar 2012. Zie voor een nadere toelichting het overzicht "specifieke bijdragen EZ".

Uitsplitsing overige subsidies EZ:

3.1.2.1.2	Geormerkte subsidies	4.220	5.333	4.247
3.1.2.2.2	Niet geormerkte subsidies	0		0
3.1.2.3.2	Toerekening investeringssubs	440		0
	<u>Overige subsidies EZ</u>	<u>4.660</u>	<u>5.333</u>	<u>4.247</u>

Een toelichting op de post 3.1.2.3.2 is opgenomen bij de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

3.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies			
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	0	0	0
		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
3.3	Collegegelden			
3.3.3	Collegegelden HBO	3.622	3.745	3.298
		<u>3.622</u>	<u>3.745</u>	<u>3.298</u>

De collegegelden zijn opgenomen volgens het baten- en lastenstelsel. Dit betekent dat 8/12 van de collegegelden van studiejaar 2011/2012 en 4/12 van de collegegelden van studiejaar 2012/2013 hierboven zijn opgenomen.

Restituties van collegegelden zijn reeds op bovenstaande bedragen in mindering gebracht.

De hoogte van de collegegelden is als volgt vastgesteld:		
	<u>2011/2012</u>	<u>2012/2013</u>
Wettelijke collegegeld	€ 1.713,00	€ 1.771,00

	Werkelijk 2012	Begroot 2012	Werkelijk 2011
3.4 Baten in opdracht van derden			
3.4.1 Contractonderwijs	1.287	1.534	1.572
3.4.2 Contractonderzoek	1.032	1.200	1.195
3.4.3 Overige baten werken in opdracht van derden	<u>1.617</u>	<u>1.582</u>	<u>1.614</u>
	<u>3.936</u>	<u>4.316</u>	<u>4.381</u>

De posten 3.4.1 en 3.4.2 betreffen de omzet van HAS Kennistransfer en vallen dus onder categorie 3.4.2.6 Bedrijven. In de overige baten werken in opdracht van derden zijn zowel de projecten van Has Kennistransfer als van Has Hogeschool opgenomen.

Uitsplitsing baten in opdracht van derden:

3.4.3.1 Inburgeringscontracten	0	0	0
3.4.3.2 Participatiebudget	0	0	0
3.4.3.3 Ov. baten in opdracht van derden	<u>1.617</u>	<u>1.582</u>	<u>1.614</u>
<u>Overige baten in opdr van derden</u>	<u>1.617</u>	<u>1.582</u>	<u>1.614</u>

3.5 Overige baten

3.5.1 <u>Verhuur</u>			
3.5.1.2 Overig verhuur	62	113	59
3.5.1.3 Erfpacht	<u>26</u>	<u>26</u>	<u>25</u>
	<u>88</u>	<u>139</u>	<u>84</u>
3.5.2 <u>Detachering personeel</u>			
3.5.2.2 Overige doorberekeningen personeel	<u>125</u>	<u>66</u>	<u>216</u>
	<u>125</u>	<u>66</u>	<u>216</u>
3.5.6 <u>Overige baten</u>			
3.5.6.1 Internationalisering	14	10	34
3.5.6.2 Faciliteiten	39	58	48
3.5.6.3 Vrijval voorzieningen	20	0	20
3.5.6.4 Diverse overige baten	<u>207</u>	<u>59</u>	<u>298</u>
<u>Overige baten</u>	<u>280</u>	<u>127</u>	<u>400</u>

	Werkelijk 2012	Begroot 2012	Werkelijk 2011
4.1 Personeelslasten			
4.1.1 Lonen en salarissen	19.261	19.669	17.523
4.1.2 Overige personele lasten	2.664	2.208	1.799
4.1.3 Af: Uitkeringen	-164	-110	-147
	21.761	21.767	19.175

Aantal fte:

Aantal fte HAS	271,80	261,66	242,45
Aantal fte HKT	30,19	29,45	25,60
Totaal aantal fte	301,99	291,11	268,05

De specificatie van de bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen in bijlage 3 op pagina 30.

Uitsplitsing personeelslasten:

4.1.1.1 Bruto lonen en salarissen	16.270	16.769	15.044
4.1.1.2 Sociale lasten	2.076	2.000	1.719
4.1.1.3 Pensioenpremies	915	900	760
<u>Lonen en salarissen</u>	<u>19.261</u>	<u>19.669</u>	<u>17.523</u>
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	218	0	66
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	1.739	609	857
4.1.2.3 Overig	707	1.599	876
<u>Overige personele lasten</u>	<u>2.664</u>	<u>2.208</u>	<u>1.799</u>

4.2 Afschrijvingen

4.2.2 <u>Materiële vaste activa</u>			
4.2.2.1 Afschrijving huisvesting	685	684	712
4.2.2.2 Afschrijving inventaris en app.	755	1.044	673
<u>Afschrijvingen</u>	1.440	1.728	1.385

	<u>werkelijk 2012</u>	<u>begroot 2012</u>	<u>werkelijk 2011</u>
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	214	257	338
4.3.2 Verzekeringen	27	26	25
4.3.3 Onderhoud	925	695	809
4.3.4 Energie en water	335	342	317
4.3.5 Schoonmaakkosten	277	307	279
4.3.6 Heffingen	105	101	86
4.3.7 Dotatie overige voorzieningen	0	0	0
4.3.8 Overige	91	83	74
<u>Huisvestingslasten</u>	<u>1.974</u>	<u>1.811</u>	<u>1.928</u>

De afschrijvingskosten van de gebouwen zijn opgenomen onder post 4.2.2.1. De rentelasten in verband met de financiering van de huisvesting zijn opgenomen onder post 5.5.

4.4 Overige lasten			
4.4.1 <u>Administratie- en beheerslasten</u>			
4.4.1.1 Administratie	236	313	242
4.4.1.2 Dienstreizen	224	182	177
4.4.1.3 Controle jaarrekening en externe advieskosten	579	1.016	531
4.4.1.4 PR activiteiten	666	644	548
4.4.1.5 Representatiekosten	92	74	48
4.4.1.6 Overige administratie- en beheerslasten	188	346	155
4.4.1.7 Dekking overhead Has KennisTransfer	-36	0	-25
	<u>1.949</u>	<u>2.575</u>	<u>1.676</u>

Uitsplitsing Accountantslasten 2012:

4.4.1.3.1 Honorarium onderzoek jaarrekening	44	63
4.4.1.3.2 Honorarium andere controleopdrachten	15	10
4.4.1.3.3 Honorarium fiscale adviezen	0	10
4.4.1.3.4 Honorarium andere niet controle diensten	0	0
<u>Accountantslasten</u>	<u>59</u>	<u>83</u>

	<u>werkelijk 2012</u>	<u>begroot 2012</u>	<u>werkelijk 2011</u>
4.4.2	<u>Inventaris, apparatuur en leermiddelen</u>		
4.4.2.1	67	84	64
4.4.2.2	198	218	186
4.4.2.3	288	276	377
4.4.2.4	44	53	33
4.4.2.5	417	343	350
4.4.2.6			
Kosten licenties informatica en leasing computers	270	206	275
	<u>1.284</u>	<u>1.180</u>	<u>1.285</u>
4.4.3	<u>Dotatie overige voorzieningen</u>		
4.4.3.1	0	39	0
	<u>0</u>	<u>39</u>	<u>0</u>
4.4.4	<u>Overige lasten</u>		
4.4.4.1	69	122	107
4.4.4.2	2.581	2.448	3.544
4.4.4.3	195	253	31
	<u>2.845</u>	<u>2.823</u>	<u>3.682</u>

Post 4.4.4.2 betreffen de niet personele projectkosten van Hogeschool Has Den Bosch en HAS Kennis Transfer. Hierin is onder andere opgenomen de kosten inzake praktijkleren box 1.

5. Financiële baten en lasten

5.1	Rente baten	-146	-120	-241
5.5	Rente lasten	148	155	149
	<u>Financiële baten en lasten</u>	<u>2</u>	<u>35</u>	<u>-92</u>
	Resultaat	<u><u>-1.365</u></u>	<u><u>-1.303</u></u>	<u><u>-466</u></u>

Analyse van het resultaat

	Werkelijk 2012	Begroot 2012	Vershil	Begroot 2013
3. <u>BATEN</u>				
3.1 Rijksbijdragen EZ	21.839	22.262	-423	25.290
<i>De reguliere rijksbijdragen zijn € 250.000 hoger dan begroot, met name als gevolg van het niet doorgaan van het verhoogde collegegeld. De overige bijdragen zijn lager in verband met lagere besteding van projectsubsidies dan begroot.</i>				
3.3 Collegegelden	3.622	3.745	-123	4.253
<i>Het verschil wordt met name veroorzaakt door het niet doorgaan van de invoering van het verhoogde collegegeld.</i>				
3.4 Baten werken in opdracht van derden	3.936	4.316	-380	4.663
<i>Het verschil wordt met name veroorzaakt door de lagere omzet bij Has KennisTransfer.</i>				
3.5 Overige baten	493	332	161	277
<i>De afwijking in de overige baten is het gevolg van een vrijval van de belastingschuld en een meevaller in de nog te betalen kosten uit voorgaande jaren.</i>				
Totaal baten	29.890	30.655	-765	34.483

	Werkelijk 2012	Begroot 2012	Vershil	Begroot 2013
--	----------------	--------------	---------	--------------

4. Lasten

4.1	Personele lasten	21.761	21.767	-6	23.573
-----	------------------	--------	--------	----	--------

4.2	Afschrijvingen	1.440	1.728	-288	1.726
-----	----------------	-------	-------	------	-------

De afschrijvingen op inventaris en apparatuur zijn lager dan begroot als gevolg van doorgeschoven investeringen in huisvesting en ICT.

4.3	Huisvesting	1.974	1.811	163	2.076
-----	-------------	-------	-------	-----	-------

De onderhoudslasten zijn hoger dan begroot in verband met een aantal noodzakelijke aanpassingen in de gebouwenbeheersystemen.

4.4	Overige lasten	6.078	6.617	-539	7.500
-----	----------------	-------	-------	------	-------

De stijging in de kosten wordt met name veroorzaakt door lagere advieskosten dan begroot.

5	Financiële baten en lasten	2	35	-33	81
---	----------------------------	---	----	-----	----

De financiële baten zijn iets hoger dan begroot als gevolg van het verschuiven van investeringen naar 2013.

Totaal lasten		31.255	31.958	-703	34.956
----------------------	--	---------------	---------------	-------------	---------------

Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		-1.365	-1.303	62	-473
---	--	---------------	---------------	-----------	-------------

Overzicht verbonden partijen 2012

Beslissende zeggenschap

Naam	: HAS KennisTransfer
Juridische vorm	: Stichting
Statutaire zetel	: 's-Hertogenbosch
Code activiteit	: 1 + 2 + 4
Eigen vermogen per 31-12-'12	: € 213.581
Resultaat 2012	: -/- € 226.940
Omzet 2012	: €3.491.000
Consolidatie	: Ja

Stichting HAS KennisTransfer verzorgt opleidingen, trainingen, toepassingsgericht onderzoek en advies. HAS Kennis Transfer maakt daarbij gebruik van faciliteiten en personele capaciteit van de HAS. De daarmee samenhangende kosten worden onderling verrekend tegen kostprijs.

Overige verbonden partijen

Naam	: Bio-based productontwikkelingscoöperatie U.A.
Juridische vorm	: Coöperatie
Statutaire zetel	: 's-Hertogenbosch
Code activiteit	: 2 + 4

Specificatie code activiteit

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overig

Bijlage 1: Specificatie EZ projecten 2012

Code	Omschrijving	Verpl/ RIGO/KIGO Nr	Toege- wezen bedrag	Saldo 31-12- 2011	Ontvangen In 2012	Personele kosten 2012	Overige kosten 2012	Eigen bijdragen 2012	Saldo 31-12-2012
5370	Impuls 2010 kennisverspreiding	22000-1175	581.191	-366.333	0	317.700	48.633	0	0
5385	Impuls 2011 implementatie kennisverspreiding	286270-2	570.027	-501.546	0	344.251	25.539	0	-131.756
5452	Impuls 2012 implementatie kennisverspreiding	388408-1	607.576	0	-607.576	73.943	378	0	-533.255
5372	Impuls 2010 Internationalisering	22000-1175	104.614	-60.425	0	6.808	53.617	0	0
5387	Impuls 2011 Internationalisering	286270-2	102.601	-102.470	0	62.445	40.025	0	0
5454	Impuls 2012 Internationalisering	388408-1	109.364	0	-109.364	0	7.851	0	-101.513
5364	Kwaliteitsimpuls HAO 2010/2011	1400006638	840.000	86.072	-244.000	456.365	13.694	0	312.131
5359	Planvorming Greenports	1400006669	1.000.000	-798.162	360.578	151.646	288.796	-2.858	0
5456	Praktijkleren 2012	388408-1	723.015	0	-723.015	2.920	683.221	0	-36.874
5455	Impuls 2012 Primaire opleidingen	388408-1	311.324	0	-311.324	202.356	36.686	0	-72.282
5301	Groene plus lectoraat Voeding & Gezondheid	1400003753	480.000	-9.904	0	73.449	4.374	0	67.919
5302	Groen plus lectoraat Duurzame WVV	1400003752	480.000	-13.265	-3.046	156.826	4.990	-25.000	120.505
5303	Groeneplus lectoraat Diergezondheid	1400003751	480.000	-71.892	0	136.354	4.216	-23.924	44.754
5304	Groen plus lectoraat Nieuwe Teeltsystemen	1400003755	480.000	74.870	0	140.508	11.088	0	226.466
5317	KIGO 2010 Zomercursus varkenshouden	2010/00-008	53.175	47.751	-20.736	0	3.267	-30.282	0
5318	KIGO 2010 Lekker in je vel	2010/06-038	143.126	8.252	0	37.392	74.642	-58.148	62.138
5320	KIGO 2010 Regionaal platvorm verduurzaming-voedsel	2010/06-044	106.282	35.255	-57.248	24.027	17.393	-19.427	0
5321	KIGO 2010 Samen aan de slag in het Groen	2010/14-030	211.339	6.304	-42.268	43.837	85.468	-44.437	48.904
5357	Lectoraat Agro-FoodMarketing	4850005524074	480.000	-117.137	0	115.121	42.055	0	40.039
5358	Lectoraat Greenport biobased product ontwikkeling	4850005524382	480.000	-76.036	-72.000	143.163	2.868	0	-2.005
5386	Impuls 2011 Professionalisering	286270-2	136.801	-49.226	0	49.494	-268	0	0
5395	KIGO 2011 Bedrijfsanalyse in de paardensector	2011/10-001	101.293	-36.776	0	67.872	66.478	-46.777	50.797

Code	Omschrijving	Verpl/ RIGO/KIGO Nr	Toege- wezen bedrag	Saldo 31-12- 2011	Ontvangen In 2012	Personele kosten 2012	Overige kosten 2012	Eigen bijdragen 2012	Saldo 31-12-2012
5397	KIGO 2011 Dieren- lessen in het ba- sisonderwijs	2011/09-002	116.010	-30.049	0	38.179	30.284	-16.858	21.556
5399	Feed Design Living Lab (FDLL)	44700067676 38	750.000	-150.000	0	0	9.086	0	-140.914
5430	Consumenten in beeld (box 4)	49800077597 92	50.000	-40.000	0	0	33.396	0	-6.604
5431	Kennistransfer: valorisatie activi- teiten (box 4)	49800077597 97	150.000	-120.000	0	0	45.846	0	-74.154
5436	Lectoraat Duur- zame veehoude- rijketens	48500077904 95	471.840	-117.960	0	104.463	19.914	0	6.417
5453	Impuls 2012 Pro- fessionalisering	388408-1	145.818	0	-145.818	0	41.943	0	-103.875
5458	KIGO 2012 Sen- sortechnologie	2012/03-018	159.808	0	-63.923	8.176	558	0	-55.189
5459	KIGO 2012 ver- duurzaming vee- houderij	2012/03-019	100.323	0	-40.129	0	2.368	0	-37.761
5475	Naar gezonde voeding (box 4)	49800097480 59	253.401	0	-63.350	0	0	0	-63.350
5476	Growing Lab (box 3)	44700097494 99	708.064	0	-141.613	0	0	0	-141.613
5496	Dier- en mi- lieuvriendelijke ketens	AGRO120039	116.926	0	-36.926	0	0	0	-36.926
5499	Lectoraat Groene gezondheid	48500107793 36	480.000	0	-120.000	0	0	0	-120.000
5502	Valorisatieplan "5 sterren Noordoost Brabant"	VALP12008	5.000.000	0	0	0	31.633	0	31.633
5513	CoE Greenports 2012-2017	13000006669	674.100	0	-674.100	0	0	0	-674.100
	Totaal EZ projecten			-2.402.677	-3.115.858	2.757.295	1.730.039	-267.711	-1.298.912

Bijlage 2: Bezoldiging bestuurders en toezichthouders

Is er een bezoldiging van de bestuurders: Ja

Is er een bezoldiging van de toezichthouders: Ja

Tabel: Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders

Naam	Duur aok*	Duur aok	Ingangsdatum dienstbetrekking	FTE	D of I**	Periodiek betaalde beloning	Bonus	Ont. pensioen bijdragen (werkgeverslasten)	Uitkering wegens beëindiging
	Per	Tot		Fte		2012 EUR	2012 EUR	2012 EUR	2012 EUR
Bestuurders									
D.J. Pouwels	1-1-2012	1-1-2013	1-2-2011	1,0	D	142.651	0	21.622	0
F.M. Praasterink	1-4-2012	1-1-2013	1-4-2012	1,0	D	61.959	0	9.679	0
J.C.A.M. Deniszen	1-4-2012	1-1-2013	1-4-2012	1,0	D	79.118	0	13.074	0
Toezichthouders									
AJAM Vermeer	1-1-2012	1-1-2013	29-1-1991	Nvt	nvt	12.000	0	0	0
AM van Doornmalen	1-1-2012	1-1-2013	28-5-2008	Nvt	Nvt	9.000	0	0	0
AJM Janssen	1-1-2012	1-1-2013	29-11-2004	Nvt	Nvt	6.000	0	0	0
JMM Polman	1-1-2012	1-1-2013	28-5-2008	Nvt	Nvt	6.000	0	0	0
JAM Huijbers	1-1-2012	1-1-2013	30-3-2010	Nvt	Nvt	6.000	0	0	0
AAM Gunnewijk-Veer	1-1-2012	1-1-2013	20-1-2011	Nvt	Nvt	6.000	0	0	0
EMM den Brabander- van den Berg	1-1-2012	1-1-2013	1-9-2011	Nvt	Nvt	6.000	0	0	0

* Aok = arbeidsovereenkomst

** = Dienst betrekking (D) of op interimbasis (I)

Enkelvoudige balans HAS Den Bosch per 31 december 2012

Bedragen x €1.000, balans na resultaatbestemming

	31-12-2012	31-12-2011
1. Activa		
<u>Vaste Activa</u>		
1.2 Materiële vaste activa		
1.2.1.1 Gebouwen	13.813	13.474
1.2.1.2. Terreinen	1.147	1.147
1.2.1.3 Inventaris en apparatuur	3.635	3.063
	<u>18.595</u>	<u>17.684</u>
1.3 Financiële vaste activa		
1.3.2 Deelneming BPOC	75	75
1.3.6. Effecten	402	402
1.3.6 Deelnemingen HAS Kennis Transfer	213	440
	<u>690</u>	<u>917</u>
Totaal vaste activa	<u>19.285</u>	<u>18.601</u>
Vlottende activa		
1.5 Vorderingen		
1.5.1 Debiteuren	404	579
1.5.2 Vorderingen EZ	0	0
1.5.3 Rekening courant HKT	137	169
1.5.5 Collegegelden	1.234	719
1.5.7 Overige vorderingen	43	705
1.5.8 Overlopende activa	516	95
	<u>2.334</u>	<u>2.267</u>
1.7 Liquide middelen		
1.7.1 Kasmiddelen	3	22
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	4.460	7.334
	<u>4.463</u>	<u>7.356</u>
Totaal vlottende activa	<u>6.797</u>	<u>9.623</u>
Totaal Activa	<u>26.082</u>	<u>28.224</u>

	31-12-2012	31-12-2011
2. Passiva		
2.1 Eigen vermogen		
2.1.1 Algemene Reserve	11.107	12.245
2.1.3 Bestemmingsreserve privaat	213	440
	<u>11.320</u>	<u>12.685</u>
2.2 Voorzieningen		
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	636	656
2.2.3 Overige voorzieningen	1.727	1.583
	<u>2.363</u>	<u>2.239</u>
2.3 Langlopende schulden		
2.3.3 Kredietinstellingen	2.666	2.931
2.3.4 Langlopende leningen EZ	1.560	2.000
	<u>4.226</u>	<u>4.931</u>
2.4 Kortlopende schulden		
2.4.1 Kredietinstellingen	265	265
2.4.2 Vooruitontvangen termijnen OHW	-37	105
2.4.3 Crediteuren	1.411	1.304
2.4.5 Rekening courant Has Kennis Transfer	0	0
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	856	691
2.4.8 Schulden terzake pensioenen	275	226
2.4.9 Overige kortlopende schulden	736	261
2.4.10 <i>Overlopende passiva:</i>		
2.4.10.1 Vooruitontvangen collegegelden	2.733	2.411
2.4.10.2 Vooruitontvangen subsidies EZ	1.299	2.416
2.4.10.3 Vooruitontvangen overige projectsubsidies/bijdragen	0	0
2.4.10.4 Vakantiegeld	633	517
2.4.10.5 Overige overlopende passiva	2	173
	<u>8.173</u>	<u>8.369</u>
Totaal Passiva	<u><u>26.082</u></u>	<u><u>28.224</u></u>

Enkelvoudige staat van baten en lasten HAS Den Bosch 2012

(Bedragen x €1.000)

3.	BATEN	Werkelijk 2012	Begroot 2012	Werkelijk 2011
3.1	Rijksbijdragen EZ	21.839	22.262	20.194
3.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies	0	0	0
3.3	Collegegelden	3.622	3.744	3.298
3.4	Baten werken in opdracht van derden	642	484	787
3.5	Overige baten	1.426	1.638	1.810
		<u>27.529</u>	<u>28.128</u>	<u>26.089</u>
4.	LASTEN			
4.1	Personele lasten	20.135	20.334	17.935
4.2	Afschrijvingen	1.427	1.692	1.366
4.3	Huisvestingslasten	1.969	1.628	1.885
4.4	Overige lasten	5.127	5.810	5.557
5.	Financiële baten en lasten	9	35	-74
		<u>28.667</u>	<u>29.499</u>	<u>26.669</u>
	Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-1.138	-1.371	-580
	Resultaat	<u>-1.138</u>	<u>-1.371</u>	<u>-580</u>

OVERIGE GEGEVENS

Voorstel tot bestemming van het resultaat

(Bedragen x €1.000)

Totaal geconsolideerde resultaat boekjaar 2012 **-/- €1.365**

Dit resultaat is als volgt opgebouwd:

Resultaat HAS Den Bosch: -/- € 1.138

Resultaat HAS KennisTransfer: -/- € 227

Voorstel tot bestemming:

1. Het resultaat van HAS KennisTransfer komt ten laste van het private eigen vermogen -/- € 227

2. Het restant van het resultaat wordt ten laste gebracht van de algemene reserve -/- € 1.138

Totaal resultaat 2012 **-/- €1.365**

Bovenstaand voorstel is reeds verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na de balansdatum geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden.

Goedkeuring door bestuur en raad van toezicht

Het College van Bestuur van Stichting HAS Den Bosch heeft de jaarrekening 2012 vastgesteld in de vergadering van 26 juni 2013.

Drs. D.J. Pouwels

De Raad van Toezicht van de Stichting HAS Den Bosch heeft de jaarrekening 2012 goedgekeurd in de vergadering van 26 juni 2013.

Ing. A.J.A.M. Vermeer

